

אשר היה מצודתו פרוסה על מדינת פיהם יע"א, והגאון מו"ה שמחה כהן פאפרש זצ"ל אב"ד דק"ק טיפליץ ואגפיה יע"א, והרב הגדול מו"ה מענדל בהר"ב הגאון מו"ה יונה לנדספר זצ"ל דמ"ש דק"ק פראג, והגאון מו"ה אברהם פ"ב דמו"ש דק"ק פראג, והוא נדפס בהקדמות והסכמות על חומש אשר הובא לבית הדפוס באמשטרדם בשנת תקי"א ל' על ידי הרבני המופלא מו"ה איציק פרעמסלא זצ"ל מפראג, ע"ש שהאריכו מאוד בענין הזה, ותוכן הענין שעכשיו שאין לכל ישראלי שום ספר מוגה ללמוד ממנו הקריאה נכונה, שכל המסייע להעמיד החומשים בלי פגם שהוא מצוה גדולה יותר מבנין בית הכנסת ובית המדרש ע"ש.

עוד יצא הפסק מאת ראשי הרבנים הנ"ל שאפילו יתכנשין כל דיירי ארעא לשנות הדבר מתוך פלפול וסברא אפילו נקודה או טעם אחת, אין שומעין להם לחלוק על הרב דכל בני הגולה, הוא האור תורה, והרבני ר' איציק פרעמסלא הנ"ל כתב שם בהקדמתו שאור תורה הנדפס באמשטרדם היה עלה כלו קמשונים רק צריך שיהיה על פי הגהת אור תורה דפוס וויניציאה תוך ס' שתי ידות, ע"כ.

תרגום אונקלוס

כל תרגום אונקלוס נדפס כבחומש היכל הברכה הנ"ל, וכדאי להעתיק מדברות קדשו בהקדמתו לחומש, וזה לשונו, ושלשה בעלי מגיהות עמדותי בהוצאה רבה, שלא יהיה שום טעות, וכך תחלה לא' עלתה בידי, שהוא מוגה בתכלית היופי וכו', והנה המגיה שלי טרח ויגע באמונה וכו' עד כאן לשון קדשו. וכתב המגיה ובעזר השם השגחתי בשקודה רבה ובכל מאמצי כחי, שיצא הדברים לאור בלי שום טעות, אבל אי אפשר לקלוע אל השערה ולא יחטא, על כן ידוני אותי לכף זכות, וה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

ויען שברבות העתים והשנים התרבו השיבושים בלשון תרגום אונקלוס, על כן גמרנו אומר, להדפיס את תרגום אונקלוס כולו, דייקא כמו שנדפס בחומש היכל הברכה להגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זצ"ל, וכמו שכתב, שהשגיח בשקידה רבה לבל תפול שום טעות.

פירושו של רש"י

הרבה כוחות ושעות מרובות השקענו בעזרת השי"ת בעריכת לשון קדשו של פרש"י להדפסה, והאמת ניתנת להאמר, כי בהתחלת הרעיון להוציא לאור החומש, לא עלתה על דעתי כלל וכלל, עד היכן תכבד המלאכה, אבל אחר התחלת העבודה, נשתוממתי לראות השינויים הרבים בלשונות שבפירוש רש"י, וכמעט בכל החומשים שיצאו לאור בתקופה האחרונה, ישנן גירסאות אחרות, וידוע הטעם לזה, כיון שמן היום שנכתבו על ידי רבינו הגדול רש"י לפני תשע מאות שנה, עד שנדפס בפעם הראשונה בשנת ה' אלפים רל', עברו כארבע מאות שנה, והפירוש כולו היה רק בכתבי יד, וכיון שאלפי ישראל הגו בפירושו בלימודיהם, הועתק פירושו על התורה הרבה מאוד יותר מכל מפרש אחר, וכמובן שבכל כתב יד חדש נפלו שגיאות, וזה גרם שישנן כל כך גירסאות ולפעמים חמש גירסאות בתיבה אחת.